

Delphine de Vigan

No i jo

labutxaca

Delphine de Vigan

No i jo

Traducció d'Ona Rius Piqué

Edicions 62
Barcelona

Títol original francès: *No et moi*
© Éditions Jean-Claude Lattès, 2007

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Edicions 62 l'any 2009

Primera edició en aquest segell: juny del 2010
Quarta impressió: desembre del 2019
© de la traducció: Ona Rius Piqué, 2009
© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: QP Print
DIPÒSIT LEGAL: B. 21.374-2010
ISBN: 978-84-9930-121-1

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de
l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa
a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualitat com a **ecològic**
i procedeix de boscos gestionats de manera **sostenible**.

—Senyoreta Bertignac, no veig el seu nom a la llista de les exposicions a classe.

De lluny el professor Marin m'observa, una cella aixecada, les mans damunt la taula. Jo no havia comptat amb el seu radar de llarg abast. Enxampada en flagrant delicte, m'esperava almenys la llibertat condicional. Vint-i-cinc parells d'ulls fitant-me, esperant una resposta. «El cervell» descobert en falta. L'Axelle Vernoux i la Léa Germain riuen en silenci tapant-se la boca, una dotzena de braçalets els dringuen de plaer als canells. Si em pogués enfonsar cent quilòmetres sota terra, a la litosfera, això m'ajudaria una mica. Tinc horror a les exposicions orals, tinc horror a quedar-me sense paraules davant tota la classe, una falla sísmica s'ha obert sota els meus peus, però res no es mou, res no s'esfondra, m'agradaria poder esvair-me ara, de seguida, fulminada, cauria rígida, des de la meva minsa alçada, les Converse en ventall, els braços en creu, el professor Marin escriuria amb el guix a la pissarra negra: aquí jeu la Lou Bertignac, la millor alumna de la classe, asocial i callada.

—Em volia apuntar.

—Molt bé.

—Sobre què ens parlarà?

—Dels sense sostre.

—Massa general, podria precisar una mica?

El Lucas em somriu. Té uns ulls immensos, m'hi podria ofegar a l'interior, desaparèixer o deixar que el silenci engolís el professor Marin i tota la classe amb ell, podria agafar la meua motxilla Eastpack i sortir sense dir una paraula, com ho sap fer el Lucas, em podria excusar i admetre que no en tinc la més petita idea, que no he pensat en res, que ja hi reflexionaré i després de la classe aniré a veure el professor Marin per explicar-li que no puc, que una exposició davant tota la classe és, senzillament, una cosa que em sobrepassa, ho sento, si cal li portaré un certificat mèdic, ineptitud patològica per fer exposicions sigui quin sigui el tema, amb el tampó i tot, me'n dispensarà. Però el Lucas em mira i sé que confia que me'n surti, és amb mi, pensa que una noia com jo no es pot ridiculitzar davant trenta alumnes, té el puny tancat, una mica més i l'agitarà enlaire, com els afeccionats de futbol animant els jugadors, però, tot d'una el silenci pesa, com si fóssim en una església.

—Reconstruiré l'itinerari d'una noia sense sostre, la seva vida, bé... la seva història... vull dir... com es troba vivint al carrer.

Estremiment general entre les taules, se senten xiuxiueigs.

—Molt bé. És un tema interessant. Els censos diuen que cada cop hi ha més dones vivint al carrer, i cada cop dones més joves. Quines fonts documentals pensa utilitzar, senyoreta Bertignac?

No hi tinc res a perdre. No es poden comptar amb els dits d'una mà ni amb els de deu, les fonts. Es tracta de quantitats infinitament grans.

—El... el testimoni. Entrevistaré una sense sostre, una noia jove. Ahir hi vaig parlar i hi va estar d'acord.

Silenci recollit.

El professor Marin escriu el meu nom al full rosa, el tema de l'exposició, l'apunto per al dia 10 de desembre, així tindrà temps de fer recerques complementàries, ens recorda unes quantes consideracions generals, que no hem de parlar més d'una hora, fer una petita introducció socioeconòmica, donar

exemples, la veu es va perdent, el puny del Lucas s'ha obert, ara tinc unes ales transparents, sobrevolo les taules, tanco els ulls, sóc una partícula minúscula de pols, una partícula invisible, sóc lleugera com un sospir. Sona el timbre. El professor Marin ens autoritza a sortir, deso les coses, em poso la jaqueta, em crida.

—Senyoreta Bertignac, m'agradaria dir-li dues coses.

M'acabo de quedar sense descans. Ja m'ho va fer una vegada, dues paraules en la seva numeració personal significa milions. Els altres s'atarden abans de sortir, se'n volen assabentar. Mentre espero em miro els peus, tinc un cordó desfet, com de costum. Com pot ser que amb el meu QI de 160 no sigui capaç de lligar-me els cordons?

—Vagi amb compte amb aquesta història de l'entrevista. A veure si es trobarà amb algú indesitjable, potser faria bé d'anar amb el seu pare o la seva mare.

—No s'amoïni. Ho tinc tot organitzat.

La meva mare no surt de casa de fa anys i el meu pare plora d'amagat al lavabo. Això, l'hi hauria d'haver dit.

D'un sol traç, el professor Marin m'hauria ratllat de la llista.

A l'estació d'Austerlitz, hi vaig sovint, el dimarts o el divendres, els dies que les classes acaben més d'hora. Hi vaig per mirar com surten els trens, per l'emoció que em produeix, és una cosa que m'agrada, veure com s'emociona la gent, per això mai no em perdo els partits de futbol a la tele, m'encanta veure com s'abracen després dels gols, els jugadors corren amb els braços enlaire i s'enllacen, i també m'agrada mirar *Qui vol ser milionari?*, val la pena veure les noies quan encerten les preguntes, es posen les mans davant la boca, tiren el cap enrere, criden i tota la resta, amb llàgrimes als ulls i tot. A les estacions de tren és molt diferent, l'emoció s'endevina en les mirades, en els gestos, en els moviments; hi ha enamorats que se separen, àvies que marxen, senyores amb abrics llargs que abandonen homes amb els colls aixecats, o a l'inrevés; observo tota aquesta gent que marxa, no sé on, ni per què, ni per quant de temps, es diuen adéu a través del vidre, amb un petit gest, o s'aventuren a cridar, malgrat que no els puguin sentir. De vegades tinc sort i assisteixo a separacions de veritat, vull dir que es nota que són per a molt temps o que a ells els semblaran molt llargues (que ve a ser el mateix), en aquestes situacions l'emoció és molt densa, és com si l'aire s'espessís, com si estiguessin sols, sense ningú al voltant. Amb els trens que arriben passa el mateix, m'installo al principi de l'andana, observo la gent que espera, els rostres tensos, impacients, els ulls que busquen, i de

sobte, un somriure als llavis, els braços amunt, una mà agitant-se, aleshores avancen i s'estrenyen, això és el que més m'agrada, aquestes efusions.

Vet aquí per què era a l'estació d'Austerlitz. Esperava l'arribada del tren de les 16.44 h, provinent de Clermont-Ferrand, és el meu preferit perquè hi ha tota mena de gent, joves, vells, ben vestits, grassos, prims, malgirbats, de tot. De sobte vaig notar com algú em tustava l'espatlla, vaig necessitar una mica de temps perquè estava molt concentrada, i en aquests casos, si un mamut m'aixafés, no me n'adonaria. Em vaig girar.

—Tens un cigarret?

Duia uns pantalons caqui bruts, una caçadora vella amb els colzes foradats i una bufanda Benetton com una que la meva mare guarda al fons de l'armari, de record de quan era jove.

—No, ho sento, no fumo. Però tinc xiclets de menta, si vols.

Va fer una ganyota, però va allargar la mà. Llavors li vaig donar el paquet, el va entaforar a la motxilla.

—Hola, em dic No. I tu?

—No?

—Sí.

—Jo sóc la Lou... Lou Bertignac. (Generalment, el meu cognom produeix cert efecte, perquè la gent es pensa que sóc família del cantant, fins i tot que sóc filla seva. Una vegada, a l'escola, vaig fer creure als companys que ho era, però després les coses es van complicar perquè em demanaven detalls, autògrafs i tot això, al final vaig haver de confessar la veritat).

No em va semblar que la impressionés. Vaig pensar que no devia ser el seu estil. Es va dirigir a un home que llegia el diari, dret a uns metres de nosaltres. L'home va aixecar els ulls al cel sospirant, va estirar un cigarret del paquet i ella el va agafar sense mirar-lo, després va tornar cap a mi.

—Ja t'havia vist per aquí, què hi véns a fer?

—Vinc a mirar la gent.

—Ah. I no hi ha gent allà on vius?

—Sí, però no és el mateix.

—Quants anys tens?

—Tretze.

—No deus pas tenir dos o tres euros?, no he menjat des d'ahir a la nit.

Em vaig furgar la butxaca del texà, em quedaven unes monedes que li vaig donar sense mirar. Les va comptar abans de tornar a tancar la mà.

—Quin curs fas?

—Segon.

—No és el curs que et toca, no?

—Bé... No. Vaig dos anys avançada.

—I com t'ho has fet?

—M'he saltat dos cursos.

—Sí, sí. Però com és que te'ls has pogut saltar?

Em va semblar que em parlava d'una manera estranya, em vaig arribar a preguntar si no s'estava rient de mi, però estava molt seriosa i molt enfadada, alhora.

—No ho sé. Vaig aprendre a llegir quan anava a pàrvuls i per això em van passar directament a segon de primària, després encara em vaig saltar quart. De fet, m'avorria tant que m'estava tota l'estona enrotllant-me els cabells al dit i després me'ls arrencava, al cap d'unes setmanes em vaig fer una clapa. A la tercera clapa em van canviar de curs.

A mi també m'hauria agradat fer-li preguntes, però m'havia intimidat massa, fumava el cigarret i em mirava de dalt a baix i de baix a dalt, com si busqués alguna cosa que li pogués donar. S'havia fet un silenci (entre nosaltres dues, perquè a l'estació sonava la veu sintètica dels altaveus que ens estava turmentant), de sobte em vaig veure obligada a dir que ara les coses anaven millor.

—Què va millor?, els cabells o l'avorriment?

—Mira... les dues coses.

Va riure. Vaig veure que li faltava una dent, no vaig haver de pensar ni una dècima de segon per trobar la resposta: una premolar.

Des de sempre m'he sentit al marge, allà on em trobi, fora de la imatge, de la conversa, desplaçada, com si fos l'única que sentís sorolls o paraules que els altres no perceben, i que fos sorda a les paraules que els altres semblen sentir, com si em quedés fora de l'enquadrament, a l'altra banda d'un vidre immens i invisible.

I tanmateix, ahir era allà, amb ella,estic segura que s'hauria pogut dibuixar un cercle al nostre voltant, un cercle del qual no estava exclosa, un cercle que ens envoltava i que, durant uns minuts, ens protegia del món.

No em podia quedar més, el pare m'esperava, no sabia com dir-li adéu, si li havia de dir senyora o senyoreta, o si li havia dir No, ja que sabia el seu nom. Vaig resoldre el problema refilant un adéu a seques, vaig pensar que era el tipus de noia que no necessita mostres de bona educació i totes aquestes mandanques de la vida en societat que s'han de respectar. Em vaig tombar per fer-li adéu amb la mà, ella es va quedar allà, mirant com me n'anava, em va fer pena, en tenia prou de fixar-me en la seva mirada, buida, per saber que ella no tenia ningú que l'esperés, ni casa ni ordinador i, potser, enlloc on anar.

Al vespre, durant el sopar li vaig preguntar a la mare com podia ser que noies molt joves visquessin al carrer, em va somriure i em va contestar que la vida era així: injusta. Per una vegada em vaig conformar amb això, a pesar que, sovint, la primera resposta és esquiva, fa molt temps que ho sé.

Vaig tornar a veure la pallidesa del seu rostre, els ulls engrandits per la magror, el color dels cabells, la bufanda rosa, sota les tres caçadores, una damunt de l'altra, em vaig imaginar un secret, un secret plantat al cor com una espina, un secret que no havia dit mai a ningú. Em van venir ganes d'estar al seu costat. Amb ella. Al llit em vaig penedir de no haver-li preguntat quants anys tenia, això em neguitejava. Semblava tan jove.

I al mateix temps, m'havia semblat que coneixia la vida de veritat o més aviat que coneixia alguna cosa de la vida que feia por.